Julkiset innovatiiviset hankinnat

Miten julkishallinto kykenee hankkimaan esimerkiksi innovatiivisia cleantech-ratkaisuja?

Antti Tuukkanen
hankinta-asiantuntija
KL-Kuntahankinnat Oy

Innovatiivisuus, agenda

- Juhlapuheissa ja arjessa
- Innovatiivinen hankinta vai innovaatiohankinta
- Innovaatiot yhteishankinnoissa
- Kuntahankintojen toteutuksia

Juhlapuheissa ja arjessa

- Julkisuutta saadaan suurilla korkean teknologian kokonaisuuksilla
  - hankitaan harvoin
  - Voivat jäädä projektiasteelle
  - Kuinka laajalti lopulta käytetään?
- Arjessa syntyy usein pieniä innovaatioita prosesseissa, tuotteissa ja palveluissa, jotka eivät nouse esille.
- Innovaatiopesu? (vrt. viherpesu)

Innovatiivinen hankinta vai innovaatiohankinta

- Innovatiivinen hankinta
  - hankinta/kilpailutus on tehty innovatiivisesti
    - Työkoe tarjousten vertailussa
    - Asiakastyytyväisyyskyselyt tarjousten vertailussa
    - Aistinvaraiset testit elintarvikehankinnoissa
    - Sopimuskauden innovatiiviset ratkaisut, esim. logistiikka.

- Innovaatiohankinta
  - Hankinnan kohteena on uusi tai merkittävästi parannettu tuote tai palvelu

Innovaatiot yhteishankinnoissa, mahdollisuudet ja hyödyt

- Kuntahankintojen valtakunnallisilla puitesopimuksilla
  - On saavutettavissa huomattavat prosessihyödyt, sillä innovatiiviset hankinnat ovat tavanomaisia hankintoja ennakoimattomampia ja edellyttävät enemmän resursseja.
  - voidaan levittää innovatiivista ratkaisua/toimintatapaa nopeasti ja tehokkaasti.
  - edesautetaan innovaatioiden markkinoita kotimaassa.
  - mahdollistetaan innovaation/innovatiivisen yritystoiminnan laajeneminen ulkomaille kotimaisten referenssien avulla.

Innovaatiot yhteishankinnoissa, haasteet

- Haasteena innovatiivisen yhteishankinnan tekemiseksi on:
  - Löytää riittävän 1) suuri, 2) uudistushaluinen sekä 2) yksimielinen asiakaskunta innovatiivisen hankinnan kohteen kilpailuttamiseksi
  - Konkretisoida asiakkaiden tarpeet niin, että niiden pohjalta pystytään laatimaan kilpailutus (esim. palvelukuvaukset)
    - Kilpailutusasiakirjoilla ei kuitenkaan saa rajata pois vaihtoehtoja.
  - Tiukka oikeuskäytäntö ja julkisten hankintojen raskas sääntely.
    - Innovaatiokumppanuus?

Innovaatioiden edistäminen

- Kuka on innovaattori?
  - Julkinen tilaaja synnyttää tarpeen, mutta tarpeeseen vastaava ratkaisu löytyy markkinoilta tai syntyy markkinoilla.
  - Julkinen sektori tarvitsee tukea ja neuvontaa hankkiakseen innovaatioita (SITRA, TEKES, yliopistot).
  - Yritykset tarvitsevat tukea ja neuvontaa innovaatioiden tekemiseen ja kaupallistamiseen sekä markkinointiin.
    - Innovaatio syntyy yhteistyössä
- Kuntahankinnat on asiakkaiden tarpeisiin vastaava yhteishankintayksikkö, joka on valmis *hankkimaan* innovaatioita

Innovatiivinen yhteishankinta, ODA 1(3)

- ODA – Omat digiajan hyvinvointipalvelut (Suomen hallituksen kärkihanke)
  - ODA:n avulla voi
    - tehdä *sähköisen hyvinvointitarkastuksen*,
    - tehdä *itsehoitosuunnitelman*
    - saada *personoitua valmennusta*,
    - tehdä *sähköisen oire- ja/tai hyvinvoinnin arvion*,
    - tallentaa ja hallita *omia terveystietojaan* sekä
    - osallistua *henkilökohtaisen hyvinvointisuunnitelman* kautta aktiivisemmin omien tavoitteidensa asettamiseen ja seurantaan.

Innovatiivinen yhteishankinta, ODA 2(3)

- ODA – Omat digiajan hyvinvointipalvelut (Suomen hallituksen kärkihanke)
  - Tavoitteena on, että itsepalvelua ja automaatiota lisäämällä joitakin ammattilaisten perinteisesti tekemiä tehtäviä voidaan nopeuttaa, siirtää kansalaisten itsensä tekemiksi tai automatisoida kokonaan.
  - ODA-hankkeella arvioidaan saavutettavan noin 30,1 miljoonan euron kustannushyöty vuosittain.
  - ODA-kokonaisuus on täysin uusi kilpailutus Suomessa.

Innovatiivinen yhteishankinta, ODA 3(3)

- Prosessi-innovaatio hankintamenettelyssä
  - Osana tarjousten vertailua tehtiin työkoe.
  - Tarjoajat tekivät sähköisen itseoirearvion, jossa käytettiin samoja teknologioita, menetelmiä ja tiimiä, joita tarjoaja käyttää varsinaisessa toteutuksessakin.
  - Työkokeen tuloksena saatiin varmistettua, että valituksi tulevat oikeasti parhaat tekijät, eivätkä parhaat tarjouksen kirjoittajat.
  - Työkokeen järjestämisestä kiittivät kaikki tarjoajat.

Innovatiivinen yhteishankinta, SIB 1(2)

- SIB - lasten ja nuorten hyvinvointiin erikoistuva tulosperusteinen rahasto.
  - Olemme kilpailuttaneet SIB-hankehallinnoijan, joka koordinoi koko SIB-palettia: hankehallinnoija etsii sijoittajat, perustaa rahaston, etsii palveluntuottajat jne.
  - SIB-mallissa kunnan ei tarvitse itse ensi vaiheessa investoida uuteen palveluun, vaan toiminta rahoitetaan sijoittajien varoin. Kunta maksaa toiminnan rahoittaneille sijoittajille vasta ja vain, jos toiminnalla on saatu tuloksia.

Innovatiivinen yhteishankinta, SIB 2(2)

- SIB - lasten ja nuorten hyvinvointiin erikoistuva tulosperusteinen rahasto.
  - Tavoitteena on ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja edistää heidän hyvinvointiaan.
  - Taloudellisesta näkökulmasta tavoitteena on proaktiivisuudella säästää reaktiivisten toimien (esim. huostaanotto, psykiatriset palvelut) kuluissa.
  - Ensimmäinen lasten ja nuorten hyvinvoinnin SIB-kilpailutus Suomessa ja kaiken kaikkiaan toinen SIB-kilpailutus Suomessa.

KL-Kuntahankinnat Oy

- Suomen Kuntaliitto ry:n omistama
- Ainoa valtakunnallisesti toimiva ja neutraali kuntaorganisaatioiden yhteishankintayksikkö
- Kilpailuttaa asiakkaidensa puolesta valtakunnallisia puitesopimuksia
- Fokus kilpailutuksissa, joilla saavutetaan volyymiin perustuvien hintasäästöjen lisäksi prosessihyötyjä
- Myös mukana kehittämisessä ja laajoissa ICT-järjestelmähankinnoissa
- Vastaa sopimushallinnasta ja valitusriskeistä

Kiitos!